Betreft: Natuurherstel en biodiversiteit als strategische pijler in het coalitieakkoord Oss

Geachte informateur,
Geachte coalitieonderhandelaars,

U werkt aan een nieuw coalitieakkoord dat richtinggevend is voor de ontwikkeling van Oss in de komende bestuursperiode. In die context vragen wij uw aandacht voor het opnemen van natuurherstel en biodiversiteit als strategisch onderdeel van het akkoord.

Waarom dit nú van belang is
De kwaliteit van de natuur in Oss staat onder druk, terwijl de gemeentelijke opgaven toenemen. Klimaatadaptatie, gezondheid, leefbaarheid, stikstof, waterkwaliteit, biodiversiteit en ruimtelijke schaarste komen juist op lokaal niveau samen. De “programma-evaluatie 2025” van de huidige coalitie laat zien dat het natuurbeleid in de afgelopen periode onvoldoende voortgang heeft geboekt. Tegelijkertijd nemen de effecten van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies toe, met gevolgen voor inwoners en flora en fauna, maar ook voor infrastructuur en openbare ruimte.
Daarnaast geeft de nieuwe Europese Natuurherstelwet gemeenten een duidelijke opdracht om stedelijk groen en biodiversiteit te beschermen en te versterken. Door deze opgave nu strategisch te verankeren in het coalitieakkoord, voorkomt de gemeente Oss dat zij later onder tijds- en kostendruk moet bijsturen.

De rol van de gemeente
De gemeente Oss heeft, binnen de kaders van rijk, provincie en waterschap, een bepalende rol in ruimtelijke keuzes en beheer van de leefomgeving. Investeren in natuur is daarbij geen los beleidsterrein, maar een hefboom voor meerdere coalitiedoelen; een gezondere en aantrekkelijkere leefomgeving, minder kwetsbaarheid voor wateroverlast en hittestress, een toekomstbestendig landelijk en stedelijk gebied, verhoogde biodiversiteit, schoon water en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Onze uitvoerbare voorstellen

1. **Verweef natuur en landbouw in de Osse polders**, zodat landbouw toekomstbestendig wordt en bijdraagt aan biodiversiteit en waterkwaliteit.
2. **Investeer in meer en betere natuur in de bebouwde kom**, met focus op gezondheid, leefkwaliteit en biodiversiteit.
3. **Ontwikkel stads- en dorpsranden tot volwaardige groene zones**, als robuuste overgang tussen bebouwing en landschap.
4. **Rond het Natuur Netwerk Brabant in Oss af** en breid dit uit langs de Maas, in samenwerking met provincie en partners.
5. **Versterk Maashorst en Herperduin** als ecologische en recreatieve kerngebieden met regionale betekenis.

In de bijlage staan deze voorstellen meer concreet uitgewerkt.

Oproep aan de coalitie
Geef bovenstaande onderdelen een herkenbare en inhoudelijke plek in het coalitieakkoord. Daarmee laat de nieuwe coalitie zien dat zij wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen serieus neemt en kiest voor een integrale, toekomstgerichte aanpak van ruimtelijke en ecologische vraagstukken.

Wij lichten deze voorstellen graag nader toe en denken mee over de vertaling naar uitvoerbare coalitieafspraken.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
Voorzitter IVN Oss
Contact: 5.1.2e @gmail.com

SAMEN NAAR EEN TOEKOMST MET MEER NATUUR

Landschapsbeheer Oss

ivn Oss

STADSE BOEREN OSS
BOUWEN AAN
LEEFBAARHEID
WWW.STADSEBOERENOSS.NL

Een donkergroen pamflet voor de gemeente Oss voor de periode 2026-2030

Dit is een oproep aan iedereen die écht invloed heeft op natuur en landschap in Oss: de gemeente, de politiek, Waterschap Aa en Maas, agrariërs en andere partners. Jullie hebben de middelen, de bevoegdheden en de verantwoordelijkheid. Laten we die gebruiken. Samen kunnen we Oss groener, biodiverser en toekomstbestendiger maken.

I. Samen zijn we met velen

Wij zijn de drie grootste natuurorganisaties van Oss. Samen goed voor zo'n 500 actieve vrijwilligers. En achter hen staan duizenden inwoners die meer en betere natuur willen. Voor hun eigen leefomgeving. Voor hun kinderen. Voor hun kleinkinderen. Dit pamflet is geen klaagzang. Het is een uitnodiging: laten we samen werk maken van een natuurinclusief Oss.

II. De uitdagingen kennen we allemaal

Klimaatontwrichting (te droog, te nat, stormschade), te veel stikstof, te weinig ruimte voor natuur. Uitdagingen voor het rijk, provincie en het Waterschap. Maar ook voor de gemeente. Want die bepaalt uiteindelijk hoe ons landschap wordt ontwikkeld en beheerd. Daar ligt een verantwoordelijkheid, mét kansen.

III. Gemeente Oss kan beter

Ambities zijn er. Nu de uitvoering nog. In het Omgevingsplan staan mooie natuurdoelen. Ambitieus zelfs. Maar eerlijk is eerlijk: de uitvoering blijft achter. Moeilijke keuzes worden uitgesteld. Soms worden verkeerde keuzes gemaakt. En onze vrijwilligers? Die staan elke week klaar om natuurgebieden te onderhouden. Dat verdient meer steun en waardering. Het kan beter. En het moet beter.

IV. Vijf *dringende* adviezen

1. **Verweef natuur en landbouw in de Osse polders.**
2. **Maak meer en betere natuur in de bebouwde kom.**
3. **Maak de stads- en dorpsranden écht groen.**
4. **Maak *Natuur Netwerk Brabant* af in Oss en breid het uit langs de Maas.**
5. **Versterk Maashorst/Herperduin.**

1. Verweef natuur en landbouw in de Osse polders

De biodiversiteit in de polders staat zwaar onder druk. Dat kan anders. Met relatief eenvoudige maatregelen is hier snel winst te boeken. Boeren willen verduurzamen. Plannen liggen er al. Nu is het tijd om door te pakken. Wij willen hen graag daarbij ondersteunen.

Een actueel knelpunt is wel, dat het plan *Duurzame Polder* midden in een hotspot voor weidevogels is gepland.

Het natuurdoel voor de polders is wat ons betreft: ***het aantal inheemse soorten planten en dieren is met 40% toegenomen en het biotoop van beschermde soorten is met 30% verbeterd in 2030.*** Dat vraagt om een concreet actieplan, samen met alle partijen. Wat moet er gebeuren?

- Minimaal voor 10% groenblauw netwerk aanleggen, door de Hertogswetering verder te ontwikkelen tot ecologische ruggengraat en sloten, bermen en weide-akkerranden met eendenkooien en andere poldernatuur te verbinden.
- Zorg dat de waterkwaliteit z.s.m. voldoet aan de *Kader Richtlijn Water*.
- Maak natuurverbindingen tussen de polders, aanliggende dorpen en de Maas.
- Stimuleer op grote schaal duurzame en natuurinclusieve landbouw.
- Gemeentegrond alleen verpachten onder natuurvriendelijke voorwaarden (geen drijfmest en pesticiden).

Mocht het windmolenproject in de Duurzame Polder onverhoopt doorgaan, dan alleen mét volwaardige compensatie van het weidevogelgebied.

2. Maak meer en betere natuur in de bebouwde kom

Het uitgangspunt voor alle ruimtelijke ontwikkelingen moet zijn: de *Basiskwaliteit Natuur*[1]. Voor de bebouwde omgeving geldt dan ook:

[1] Basiskwaliteit Natuur is het minimumniveau voor biodiversiteit in een gebied (richtlijn Rijksoverheid).

- pas de *Osse Maatlat*[2] toe bij nieuwe bouwlocaties zoals Amsteleind, alsook bij renovaties van stedelijk gebied en bedrijfsterreinen;

- hanteer de 5.1.2e *regel* (elke inwoner heeft zicht op 3 bomen, 30% van de buurt met boomkronen bedekt, binnen 300 meter is een park);
- bescherm gezonde, volwassen bomen maximaal (dus ook bij renovatie van riolering en nieuwbouw);
- ondersteun groene bewonersinitiatieven met regie en budget, zoals het prachtige plan *Noorderpark*. Maar ook aanleg van voedselbossen en uitbreiden van stadslandbouw met *Stadse Boeren*;
- vergroen de bedrijfsterreinen sneller. Doel: 50% in 2035.

3. Maak de stads- en dorpsranden écht groen

De overgang tussen bebouwing en buitengebied moet geen rommelzone zijn maar een groene buffer met mooie ommetjes.

- Versterk de landschappelijke inpassing van de dorpen (zoals met de *Vogelvluchtprojecten* van SLOss).
- Voer de groene compensatieprojecten volledig uit (zoals *Geffens Veld*).
- Stel het doel: in 2040 heeft gemeente één boom/inwoner (=100.000 bomen).
- Realiseer meer *boom-herinneringsplekken*.

4. Maak *Natuur Netwerk Brabant* in Oss af en breid het uit langs de Maas

Het NNB moet geen kaart op papier blijven. Natuurverbindingen zijn essentieel voor verbeteren van de biodiversiteit.

- Maak vaart met de robuuste natuurverbindingen
  1. *Herperduin-Keent* en
  2. *Deelenkanaal-waterwinbos Macharen*.
- Herstel de heggenstructuur op Keent en verbind met het Maasheggengebied.

[2] De Maatlat bevat klimaatdoelen/richtlijnen voor stedelijk gebied zoals wateroverlast, hitte en biodiversiteit.

- Koppel de dijkverbeteringsprojecten *Ravenstein-Cuijk* en *Lith-Bokhoven* aan de uitbreiding van het NNB.
- Verbind de natuurgebieden in de landschapszone tussen Herperduin en Nuland.

5. Versterk Maashorst/Herperduin

Dit gebied is de groene trots van Oss. Versterk die positie door de ecologische verbinding met de Maas (Herperduin-Keent) én:

- voorkom verdere verdroging op Herperduin door landbouwactiviteiten af te stemmen op een hoog grondwaterpeil;
- voer het plan *Domineeshoef* (IVN) uit;
- zet de bosomvorming door.

V. Zonder regie en geld gebeurt er niets

Ambities op papier zijn mooi. Maar natuur groeit niet van woorden. Wat is er nodig? Duidelijke sturing, meetbare doelen, monitoring van resultaten en extra investeringen. Wie écht kiest voor biodiversiteit, kiest ook voor structureel budget.

VI. Maak van ons gebruik!

Wij staan klaar. Met kennis. Met ervaring. Met honderden vrijwilligers die willen helpen bij beleid, beheer, uitvoering en monitoring.

Dit pamflet is een oproep: werk met ons samen. Ondersteun onze initiatieven. Maak gebruik van onze inzet. Samen kunnen we Oss groener, sterker en toekomstbestendiger maken. Voor onszelf. En voor wie na ons komt.

5.1.2e [redacted], 5.1.2e [redacted], 5.1.2e [redacted],

Meer weten? 5.1.2e [redacted]@gmail.com

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 5, 6